

Pokušenie na púšti/Pokúšanie Ježiša - Hall: (*Matúš 4,1-11, Marek 1,12-13, Lukáš 4,1-13*); po svojom krste sa Kristus 40 dní postil na púšti (pozri *Eliáš navštívený anjelom*) a na konci tejto doby ho tri razy pokúšal diabol (pozri *symboly číselné:3*); zakaždým ho Kristus odmietol citátom s *Písmom*; keď diabol odišiel, objavili sa anjeli a obsluhovali ho; z trojakého pokušenia dávali umelci prednosť epizóde prvej (*Ježiš mal premeniť kamene na chlieb*), ktorú bolo ľahšie zobrazit'; dejiskom (obdobne ako ďalších dvoch pokušení) je skalnaté miesto, kde sa diabol zjavuje v niekoľkých podobách; v *románskom* a *gotickom umení* má ako typický *démon* tejto doby rohy, šupinaté telo, *krídla* a pazúry namiesto rúk a nôh; talianska *renesancia* ho zobrazovala ako *anjela padlého*, alebo v inej ustálenej podobe, aby ukázala jeho ľstivosť, ako starého muža v mníšskom habite; diabol sa však prezrádza tým, že mu spod šiat vytíča kopyto alebo pazúr; ukazuje na kamene na zemi alebo častejšie ponúka jeden v natiahnutej ruke; v scéne na vrcholku hory (druhé pokušenie: Ježiš sa mal vrhnúť dole z *Jeruzalemského chrámu*, aby ho anjeli zachytili, na dôkaz, že je Synom Božím) je vidno Ježiša sprevádzaného anjeli a *Satana* padajúceho strmhlav dole; tretím pokušením na púšti bol prísľub všetkých kráľovstiev sveta za pokľaknutie pred diablom; existuje aj zvláštny variant nazývaný *Anjeli obsluhujú Krista na púšti*; v zelenej oáze je Kristus obklopený anjeli, ktorí mu prinášajú vodu na *umývanie* rúk, misy s jedlom a ovocím; zvyčajne sedí pod stromom; v podaní talianskych barokových maliarov prevažuje motív klaňania: anjeli ako *putti* sa zlietavajú dolu alebo bozkávajú Spasiteľove nohy; pozri *plody* (Hall); *biblia, Ježiš, Kristus, christologický cyklus*

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=2
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=12
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=13
http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=14

Pokúšanie Krista (Book of Kells, 8.-9.st.)

Pokušenie Krista (La Bible historique complétée od Guyart des Moulins, 1357)

Duccio: Pokušenie Krista diablom (1308-1311)

S. Botticelli: Pokušenia Krista (freska, 1480-1482)

M. Pacher: Pokušenie Krista (15.st.)

P. Veronese: Krst a Pokušenie Krista (1580-1582)

J. de Flanders: Pokušenie Krista na púšti (16.st.)

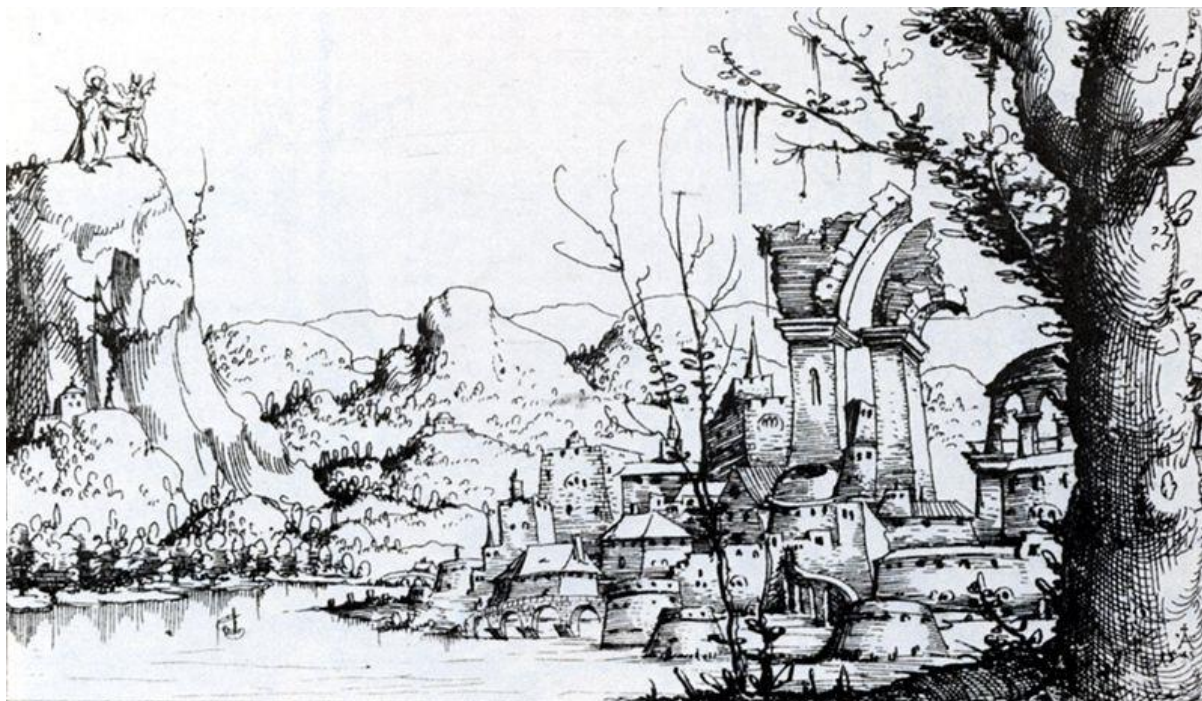
S. Bening: Pokušenie Krista (16.st.)

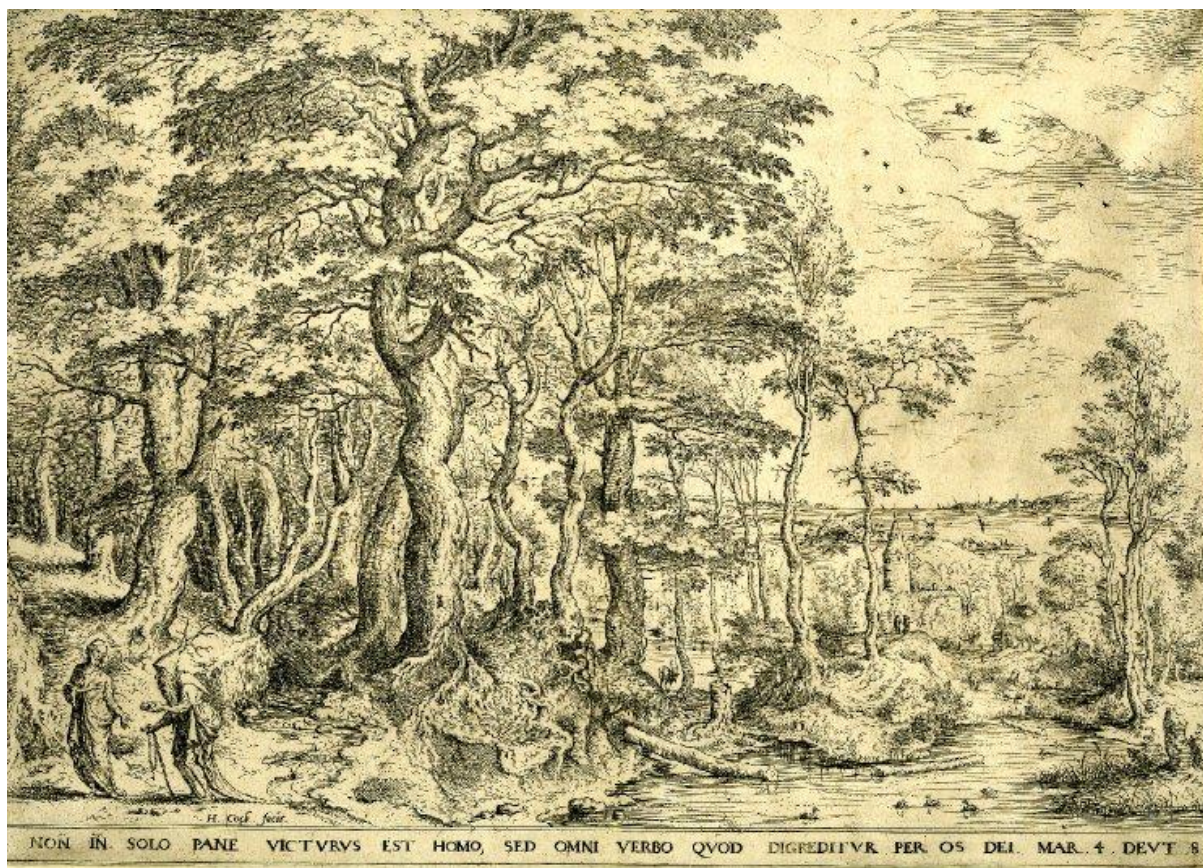
Podľa H. met de Bles: Pokušenie Krista (detail, 16.st.)

J. C. van Oostsanen: Pokušenie Krista (1526-1528)

A. Hirschvogel: Pokušenie Krista (16.st.)

P. Bruegel St.: Krajina s pokušením Krista (16.st.)

C. Cort podľa F. Zuccari: Kristus pokúšaný diablom (rytina, 16.st.)

L. van Leyden: Ježiš pokúšaný diablom (rytina, 1518)

H. Brosamer: Pokušenie Krista (drevoryt, 1500-1552/54)

Ch. Jegher: Pokušenie Krista na púšti (dreavorýt, 1653)

J. Ch. Jegher podľa A. Sallaerta: Pokušenie Krista (drevoryt, ilustrácia ku knihe Judocus Andries: „Perpetua Crux sive Passio Jesu Christi“ 1649)

H. Wierix: Pokušenie Krista démonom (16.-17.st.)

H. Wierix: Druhé a tretie pokušenie (16.-17.st.)

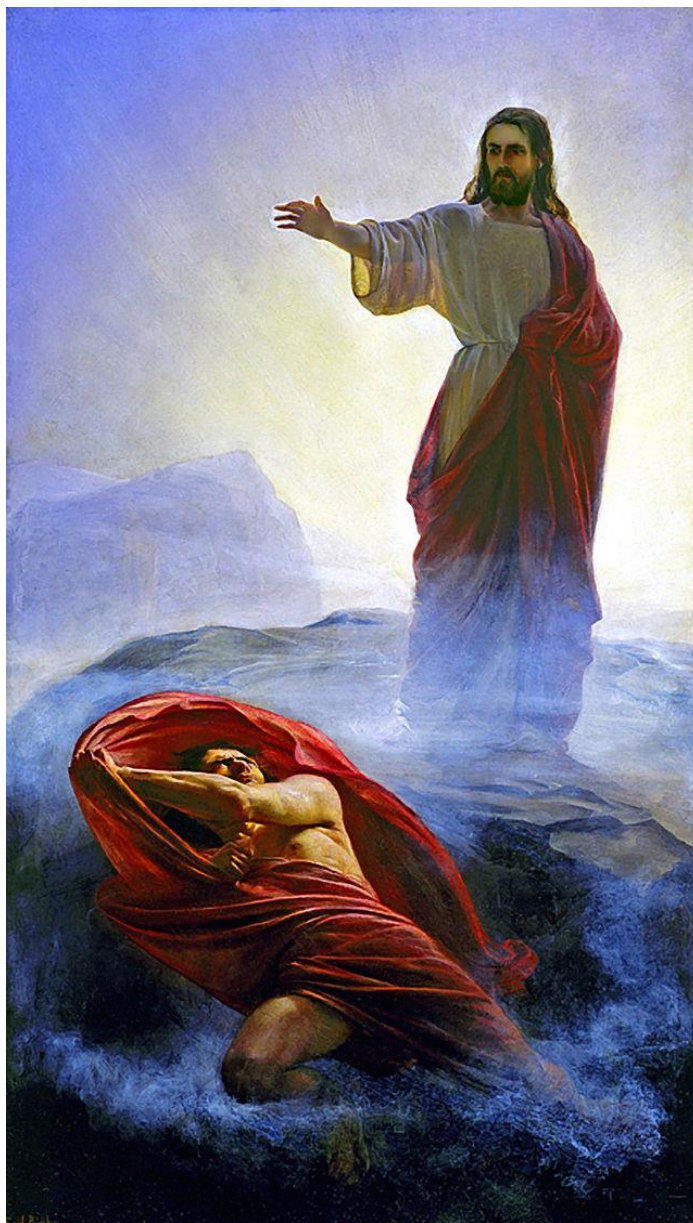
L. Giordano: Diabol pokúša Krista zmeniť kameň na chlieb (17.st.)

J. de Momper ml.: Krajina s pokúšaním Krista (17.st.)

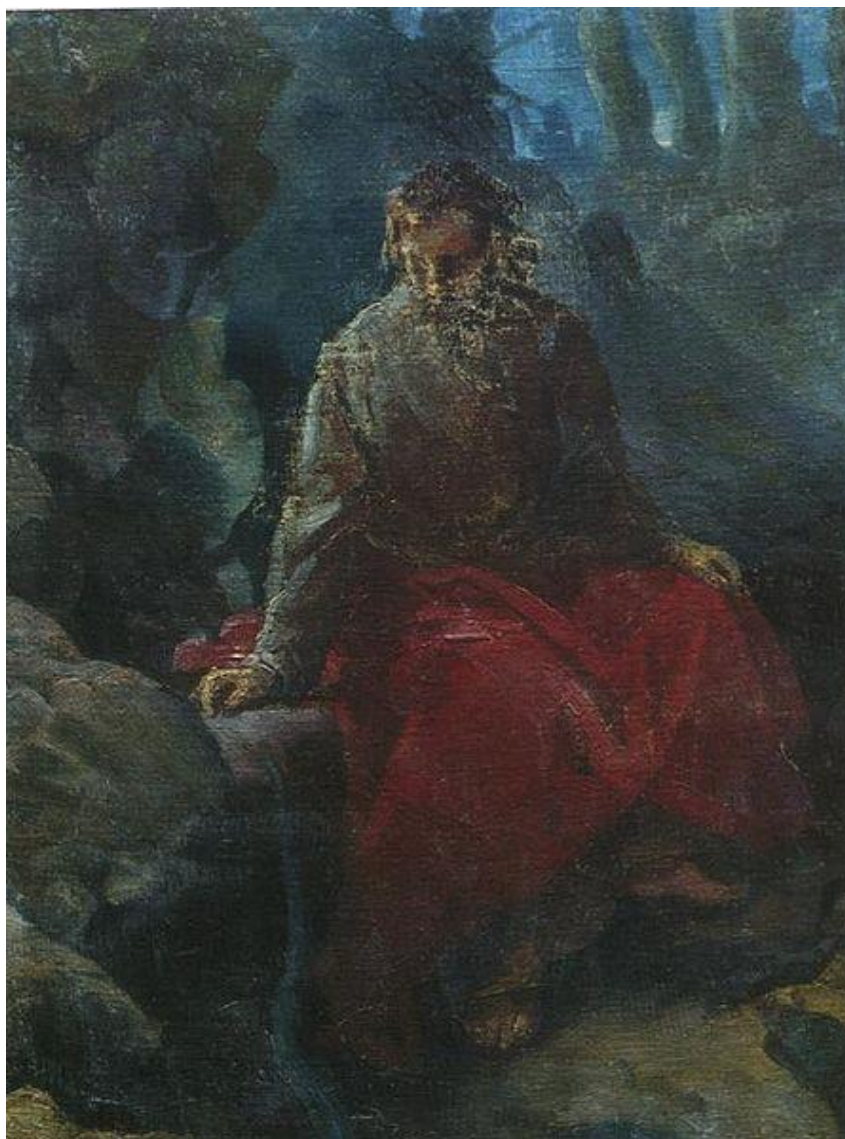
J. Ch. Jegher podľa A. Sallaerta: Pokušenie Krista (drevoryt, ilustrácia ku knihe Judocus Andries: „Perpetua Crux sive Passio Jesu Christi“ 1649)

C. H. Bloch: Ježiš pokúšaný (19.st.)

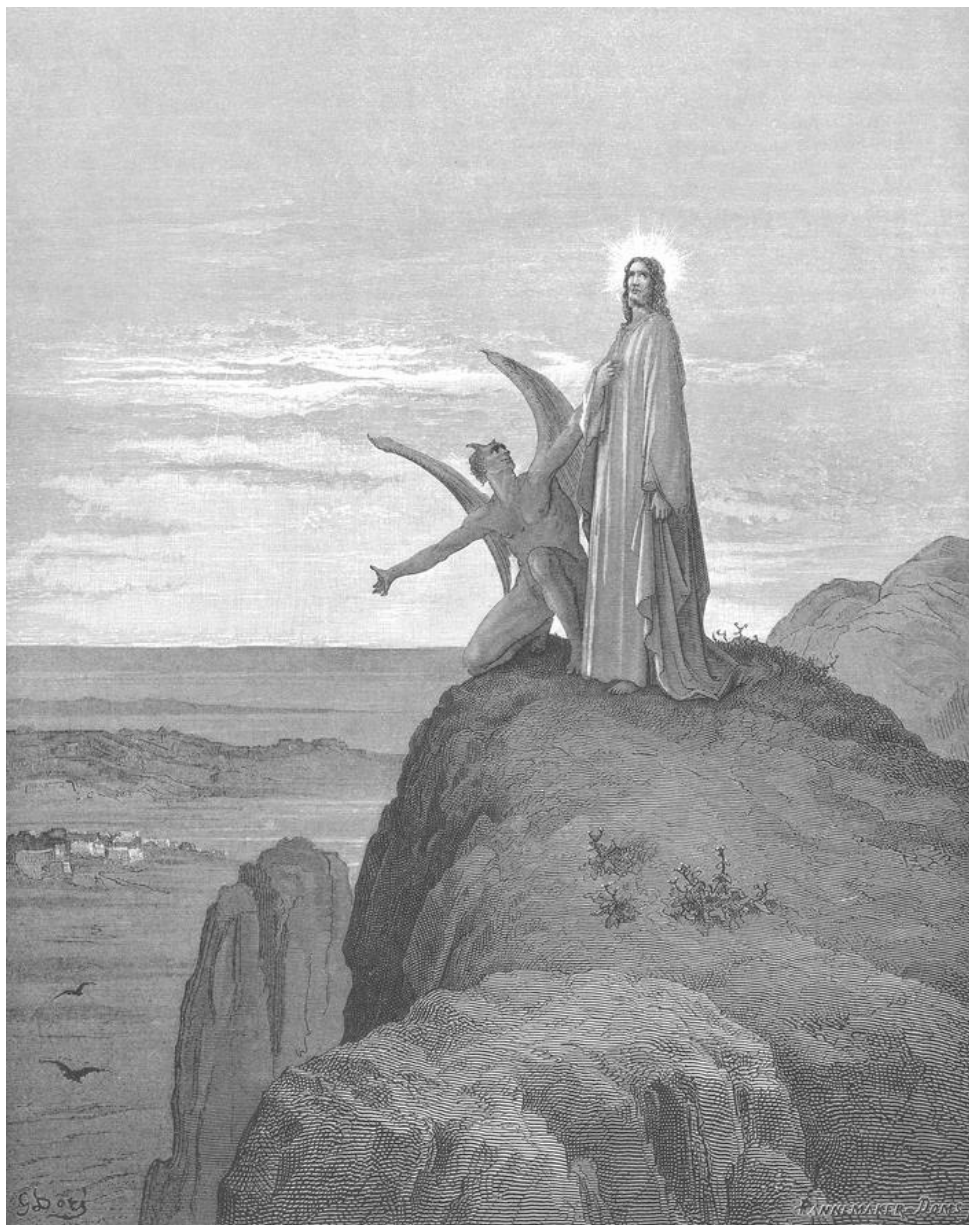
A. Scheffer: Pokušenie Krista (1854)

N. N. Ge: Pokušenie Krista (1864-1867)

J. Tissot: Ježiš pokúšaný v púšti (1886-1894)

G. Doré: Pokušenie Krista (drevoryt, 1866)

Pokušenie sv. Hieronyma - pozri *Hieronymus*

H. Bosch: Pokúšenie sv. Hieronyma (15.-16.st.)

J. Patinir: Pokúšenie sv. Hieronyma (16.st.)

G. Vasari: Pokušenie sv. Hieronyma (1541)

Pokušenie sv. Tomáša - Hall: v súvislosti s heslom *Tomáš Akvinský*: v *Zlatej legende* uvedený príbeh o tom, ako sa členovia Tomášovej rodiny, ktorá nesúhlasila s jeho vstupom do rádu *dominikánov*, pokúšali odvrátiť ho od horlivej zbožnosti, podstrčili mu do izby mladú komornú; Tomáš zobral horiace poleno (pozri Hall: *pochodeň*) a dievča vyhnal; potom ho navštívili anjeli, ktorí niesli *pás cudnosti* a Tomáš už nikdy nepocítil žiadostivosť zmyslov; obidve scény sa vyskytujú v ranom renesančnom maliarstve; pás je sám často atribútom Tomáša Akvinského, rovnako ako *pochodeň*

D. Velázquez: Pokušenie Tomáša Akvitánskeho (1634-1635)

pól - pozri *polárna žiara*

pól južný - *južný pól*

polárna žiara - TV spectrum: domorodci žijúci v blízkosti polárneho kruhu veria, že polárna žiara sú duše mŕtvych *sobov, tuleňov a bizónov*

pole - 1.v architektúre: otvorený priestor medzi kostrou *hrázeného muriva*, vyplňovaný hlinou alebo tehliami

2.v heraldike: *štítové pole*

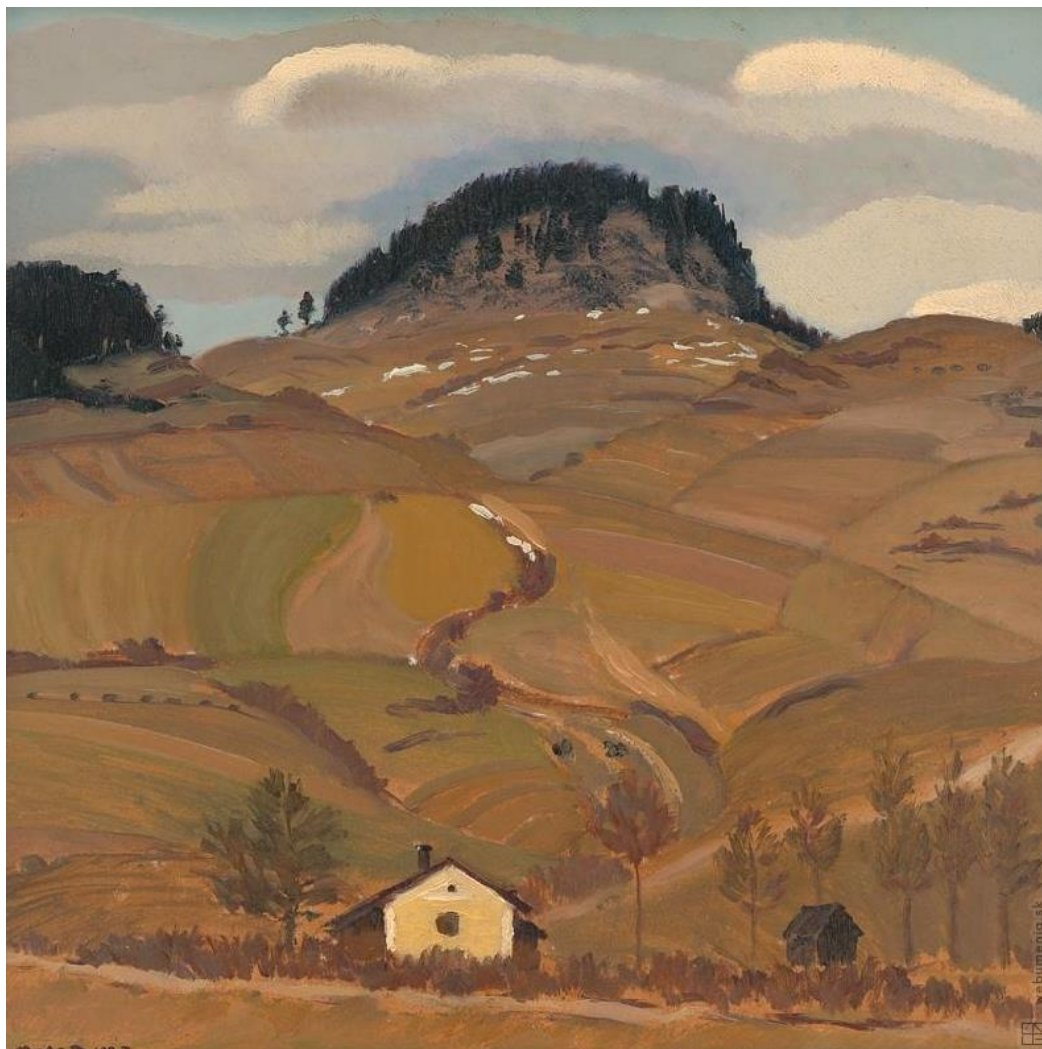
3.všeobecne: obrozená časť krajiny

C. Monet: Vetheuil, pšeničné polia (1881)

M. Medvecký: Vyprahnutá zem (1969-1970)

M. A. Bazovský: Z Oravy (1927)

Polárka - Lurker v súvislosti s heslom *klinec*: podľa uralsko-altajských mýtov sa obloha otáča okolo stálice, nehybného nebeského klinca, Polárky

-v súvislosti s heslom *Xaman Ek*: *mayské* astrálne božstvo Polárky, sprievodca *obchodníkov*

polaroid art - polaroidové umenie; manipulácia s polaroidovým filmom (napr. vysušenie, škrabanie emulzie apod.) za účelom dosiahnutia nových umeleckých efektov

http://cs.wikipedia.org/wiki/Polaroid_art

Polednice/Klekánice - český názov pre *Poludnicu*; v *slovanskej mytológii* démonická bytosť nadaná zhubnými vlastnosťami; *divoženka*, ktorá sa objavuje v dobe poludňajšieho vyzváňania a vyhánajúca ľudí z pola; niekedy tiež *sudička*, zvestujúca budúcnosť novorodenca; zobrazovaná ako vzdušná, do bieleho plátna odetá žena alebo ako škaredá starena; pozri *sudičky*

pole bankovkové - *bankovkové pole*

pole elyzejské - *polia elyzejské*

pole erbové - pozri *erb*, *blasonovanie*

pole klenbové - *klenbové pole*

„**pole malachitu**“ - *www* v súvislosti s heslom *farby Egyptanov*: zelená bola farbou vegetácie a života; robiť „zelené veci“ bolo slovným výrazom pre užitočnosť, životaschopnosť a cieľavedomosť; boh *Osiris* býval zobrazovaný so zelenou pokožkou – tzv. Veľkou Zelenou; zelený *malachit* $\text{Cu}_2(\text{OH})_2\text{CO}_3$ sa považoval za symbol radosti a zem blaženej smrti bola opisovaná ako „pole malachitu“ (porovnaj *umenie zomrieť/ars morendi*)

pole obzerané - *obzerané pole*

pole popolnicové - *polia popolnicové*

pole rytmické - *rytmické pole*

pole štítové - *štítové pole*

pole zorné - *zorné pole*

Polemos - gréc. Πόλεμος/Polemos – „vojna“; v gréckej mytológii *démon* vojny; jeho rímskym náprotivkom bol *Bellum*; žiadne kultové praktiky alebo mýty sú známe a ako abstraktná reprezentácia figuruje hlavne v alegórii a filozofickom prejave; pozri *grécka mytológia*

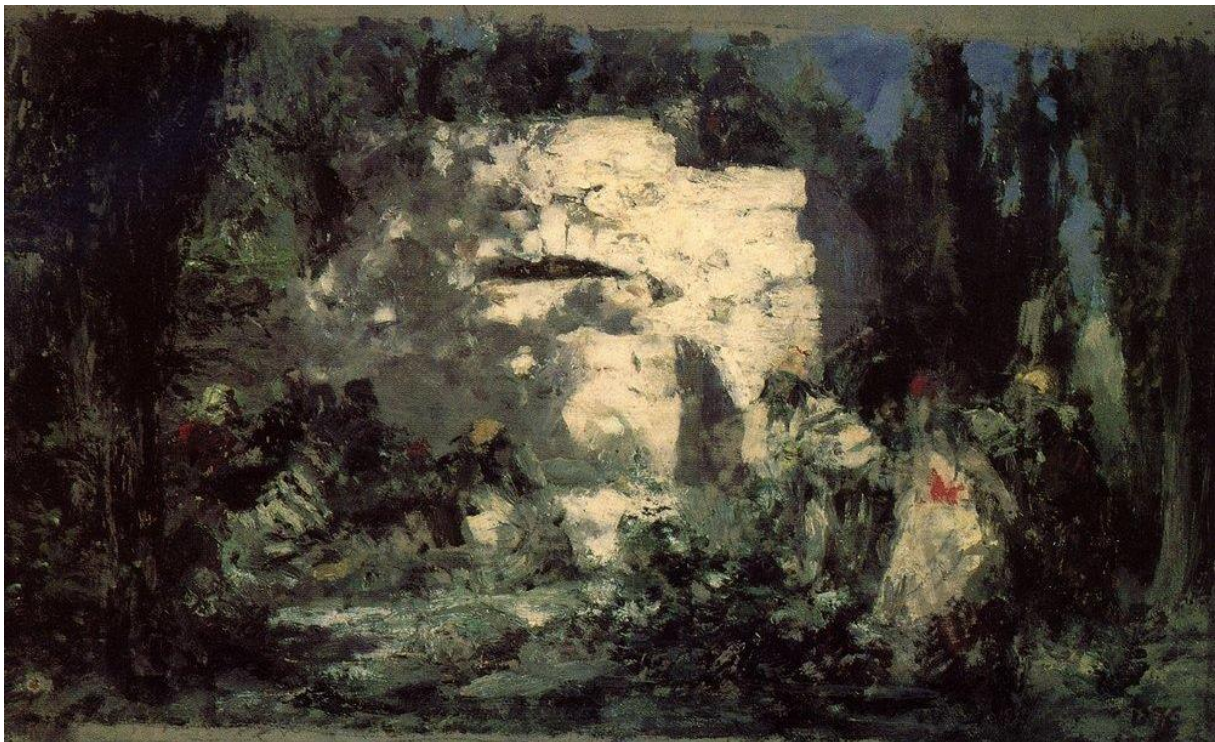
<https://en.wikipedia.org/wiki/Polemos>

Polenov Vasilij Dimitrievič - pozri *I. Repin*

http://en.wikipedia.org/wiki/Vasily_Polenov

V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1873)

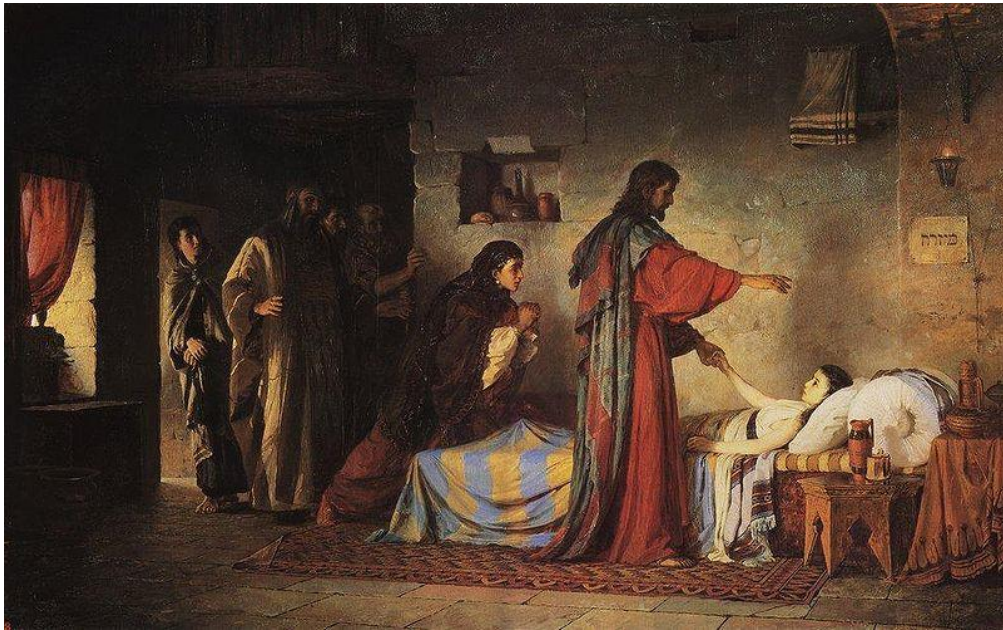
V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1876)

V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1883)

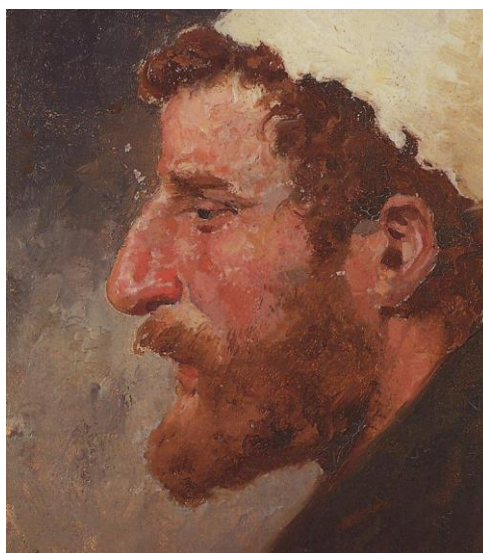
V. D. Polenov: Kristus a hriešnica (1885)

V. D. Polenov: Vzkriesenie Jairovej ženy (1871)

V. D. Polenov: Ježiš medzi učiteľmi

V. D. Polenov: Červená hlava muža so žltou čiapkou (1885)

V. D. Polenov: Červená hlava muža (1885)

polguľ'a - pozri *kupola/sféra; matoár; matematika, geometria*

polhárok - *A-formát* o rozmeru A₄ 210x297mm; pozri *formát, štvrt'hárok, osmerka, hárok/arch*

polia elyzejské - pozri *Elysion/Elysium*

polia popolnicové - *popolnicové polia*

políček - čes. výraz pre *zaucho*

Polidoro da Caravaggio - (†1543); taliansky maliar manieristického obdobia a pravdepodobne najnadanejší a rozhodne najmenej konvenčný z Raffaelových žiakov; nebol príbuzný s neskorším maliarom Michelangelom Merisi da Caravaggio, obvykle známym rovnako ako *Caravaggio*, ale obaja pochádzali z rovnakého mestečka, a skutočnosť, že Polidoro mal veľkú povest', mohla viesť Michelangela Merisi k tomu, aby pripojil meno svojho rodného mesta ku svojmu vlastnému

https://en.wikipedia.org/wiki/Polidoro_da_Caravaggio

<https://www.google.sk/search?q=Polidoro+da+Caravaggio&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0CJEBEIkeahUKEwi74-j8tvrIAhXG7BQKHRyACIU>

Polidorus - ?

<http://www.webumenia.sk/katalog?author=Polidorus>

http://www.webumenia.sk/dielo/SVK:SNG.G_11965-47

Polichinelle - komická bábková figúrka; pozri *bábkové divadlo*

poliment - Baleka: *podklad* pre *zlátenie*, pripravený z *francúzskeho bolusu* s *benátskym mydlom* a včelím voskom; dosahuje vyššieho lesku ako *zlátenie* za pomoci *mixtionu*

poliment vaječný - zloženie: *bolus* a vaječný bielok

poliment glejový - zloženie: *bolus*, *glej* a *voda*

polimentové zlátenie - *zlátenie polimentové*

poliment polírovací - Baleka: zloženie: *červený bolus*, *želatína*, *bravčová masť*, *vosk* a *benátske mydlo*; pozri *zlátenie polimentové*

Poliphili - pozri *Hypnerotomachia Poliphili*

polírovací achát - *achát polírovací*

polírovací poliment - *poliment polírovací*

polis/pollis - 1. antický *mestský štát* slobodných občanov, v ktorom občianske práva a povinnosti boli odstupňované výškou majetku; v *helénskej* dobe včleňovaný do vyšších správnych celkov; pozri *Attika*, *mesto*

2. v *urbanistickej* teórii *ekistiky* tradičné *mesto* statického charakteru, ktoré živelným, dynamickým rozvojom prerastá v *dynapolis*

-jedným z najstarších miest na svete je *Jericho*, založené 8350 pr.Kr.; v antickom Grécku sa začína éra mestských štátov v 8.st.pr.Kr. (*Atény, Sparta, Téby*)

politická grafika - *grafika politická*

politická karikatúra - pozri *karikatúra*

politické symboly - *symboly politické*

politúra - transparentný *lak* na ochranu alebo na vytvorenie lesklej plochy pórovitých telies najmä z *dreva*; roztok vosku v *terpentínu*, popr. *šelaku* alebo nitrocelulózy v liehu